

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«КЛАСИЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
СУМСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Директор ВСП КФК СумДУ
Тетяна ГРЕБЕНИК
30 квітня 2021 р.

Введено в дію наказом

№ 33 від 30 квітня 2021 р.

ПОЛОЖЕННЯ

про навчання, інструктажі і перевірку знань працівників та студентів з
питань охорони праці відокремленого структурного підрозділу
«Класичний фаховий коледж Сумського державного університету»

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1 Положення встановлює порядок проведення інструктажів, навчання та перевірки знань з питань охорони праці (ОП) працівників Відокремленого структурного підрозділу «Класичний фаховий коледж Сумського державного університету» (далі - коледж), а також навчання з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності студентів коледжу.

1.2 Положення розроблене з урахуванням Типового положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці, затвердженого наказом Держнаглядохоронпраці України від 26.01.2005 № 15 зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 15.02.2005 за № 231/10511 (далі - Типове положення), наказу Міністерства освіти і науки України від 18.04.2006 № 304 «Про затвердження Положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці та безпеки життєдіяльності в закладах, установах, організаціях, підприємствах, що належать до сфери управління Міністерства освіти і науки України»

1.3 Це Положення спрямоване на реалізацію системи безперервного навчання з питань охорони праці студентів, слухачів, працівників з метою забезпечення належних, безпечних і здорових умов навчання та праці, запобігання нещасним випадкам та професійним захворюванням.

1.4 Вимоги цього Положення є обов'язковими для виконання учасниками освітнього процесу, іншими працівниками коледжу.

1.5 В коледжі один раз на 3 роки складаються плани-графіки проведення навчання та перевірки знань працівників з питань охорони праці, які затверджуються наказом директора.

1.6 Навчання та інструктажі з питань ОП є складовою частиною системи управління ОП в коледжі, які проводяться з усіма учасниками освітнього і виробничого процесів.

1.7 Усі працівники, які приймаються на роботу, а також співробітники коледжу в процесі виконання функціональних обов'язків повинні проходити періодичне навчання (переатестацію) і інструктажі з питань ОП, правил поведінки взагалі, а також при виникненні аварій. Крім цього усім необхідно знати основи надання першої допомоги потерпілим від нещасних випадків.

1.8 Працівники відповідно до Переліку робіт з підвищеною небезпекою або там де є потреба у професійному відборі, проходять попереднє спеціальне навчання і перевірку знань з питань ОП в терміни, які встановлені нормативними актами про ОП, але не рідше одного разу на рік.

1.9 Особи, які займаються індивідуальною трудовою діяльністю або суміщають професії, проходять навчання і інструктажі по основним професіям і за сумісництвом.

1.10 Перелік питань щодо перевірки знань з ОП з урахуванням специфіки освітнього процесу навчально-виховного і виробничого процесів складає комісія про перевірку знань, узгоджений з службою ОП. Перелік затверджується директором коледжу.

1.11 Склад комісії призначається наказом директора і налічує не менш 3-х спеціалістів, які пройшли навчання та перевірку знань з питань ОП.

1.12 Формою перевірки знань з питань ОП працівників є іспит, який проводиться у вигляді усного опитування за екзаменаційними білетами або шляхом тестування за допомогою комп'ютерних технологій з наступним опитуванням.

1.13 Результати перевірки знань оформлюються протоколом встановленої форми.

1.14 Особи, які після перевірки знань показали задовільні результати отримують посвідчення встановленої форми.

1.15 Особи, які показали незадовільні результати до роботи не допускаються і проходять повторне навчання (перевірку).

1.16 Відповідальність за організацію навчання і перевірку знань з ОП в коледжі покладається, згідно наказу директора, на керівників структурних підрозділів:

– на заступника директора з навчальної роботи: зав. відділеннями, викладачі, методисти, лаборанти та вихователі;

– на заступника директора з адміністративно-господарської роботи - водії, столяри, електрики, слюсарі-сантехніки, робітники з комплексного обслуговування і ремонту будинків;

– на заступника директора з адміністративно-господарської роботи - двірники, прибиральниці службових приміщень, працівники бухгалтерії, працівники їдальні, секретарі.

1.17 Контроль за навчанням і терміном перевірок знань з питань ОП здійснюють спеціалісти служби охорони праці коледжу.

2. ВИВЧЕННЯ ОСНОВ ОХОРОНИ ПРАЦІ В НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

2.1 Вивчення основ охорони праці в ВСП КФК СумДУ проводиться за програмами, що розроблені і затверджені Міністерством освіти і науки України за погодженням з Держнаглядом охорони праці.

2.2 Відповідні розділи з ОП студенти коледжу вивчають по затвердженим програмам на уроках "Безпека життєдіяльності людини" та ОП.

2.3 У дипломних роботах в розділі з питань ОП студенти показують отримані знання і дають пропозиції для вирішення різноманітних питань з ОП. Формою контролю знань студентів в процесі навчання є іспит.

2.4 Перед початком трудової діяльності поза навчальною програмою – у студентських будівельних загонах, таборах праці і відпочинку та ін. студенти поглиблюють основи законодавства про працю, нормативні акти з ОП на виробництві.

2.5 Студенти, які за сумісництвом працюють в коледжі повинні проходити навчання з питань ОП, інструктажі з відповідних видів робіт, а також ознайомлені з безпечними засобами виконання робіт.

2.6 Відповідальність за виконання програм навчання з питань ОП, обсягів часу на вивчення основ ОП несуть керівники структурних підрозділів коледжу.

3. НАВЧАННЯ ТА ПЕРЕВІРКА ЗНАНЬ З ПИТАНЬ ОХОРОНИ ПРАЦІ ПОСАДОВИХ ОСІБ І СПЕЦІАЛІСТІВ

3.1 Посадові особи відповідно до Переліку посад затвердженого Держпромгірнаглядом «Типовим положенням про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці» (НПАОП 0.00-4.12-05) до початку виконання своїх обов'язків, а також періодично, один раз на три роки, згідно наказу директора проходять навчання та перевірку знань з питань ОП.

3.2 Типові тематичні план і програма навчання з питань ОП категорії працівників, означених у Переліку, наведені в «Типовому положенні про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці» (НПАОП 0.00-4.12-05)

3.3 Навчання посадових осіб проводиться в навчальних закладах, які мають ліцензію чи дозвіл на проведення цих робіт.

3.4 Інші посадові особи та спеціалісти, які не зазначені в Переліку, проходять навчання безпосередньо в коледжі.

3.5 Перевірка знань спеціалістів здійснюється комісією коледжі, яку очолює директор або інженер з ОП. До складу комісії входять керівники (їх заступники) експлуатаційних служб коледжу, представники профспілкового комітету.

3.6 Працівники, які показали незадовільні знання з питань ОП, повинні протягом одного місяця пройти повторну перевірку знань. Особи, які при повторній перевірці показали незадовільні знання, працевлаштовуються згідно з чинним законодавством.

3.7 Позачергова перевірка знань посадових осіб і спеціалістів з питань ОП проводиться:

- при введенні в дію нових або переглянутих нормативних актів про ОП;
- при введенні в експлуатацію нового устаткування або впровадження нових технологій;
- при переведенні працівника на іншу роботу, призначенні його на іншу посаду, що потребує додаткових знань про ОП.

3.8 Навчання з питань ОП та відповідна перевірка знань проводяться з використанням сучасних технічних засобів (комп'ютерних технологій, аудіо-відео) і навчально-методичної бази методичного кабінету служби ОП та НС.

3.9 Працівники, яких приймають до коледжу на роботи, що пов'язані з підвищеною небезпекою (Типове положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці (НПАОП 0.00-4.12-05) затверджене наказом Держнаглядохоронпраці 26.01.2005р. №15) повинні пройти перевірку знань з питань ОП стосовно тих робіт, які вони виконуватимуть. До цього припустимо, що процес навчання новоприйнятого працівника на роботу до коледжу може збігатися із строком стажування.

3.10 Перелік робіт з підвищеною небезпекою які існують в коледжі більш всього торкається виробничих сфер – експлуатаційних служб коледжу. Перелік цих робіт або професій затверджується наказом директора.

3.11 Студенти, учні довузівських закладів коледжу (ліцеїсти, ін.) повинні проходити перевірку знань щодо загальних питань ОП, особистого життя та правил поведінки в навколишньому середовищі.

**Графік проведення навчання з питань охорони праці працівників
навчального закладу**

№ п/п	Категорія працівників	Термін проведення	Підстава
1	2	3	4
1	Посадові особи - члени постійно діючої комісії перевірки знань з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності	Планово - один раз на три роки	За наказом керівника ВНЗ
2	Всі працівники навчального закладу	Планово - один раз на три роки	За наказом керівника навчального закладу
3	Новопризначені працівники	Під час проведення первинного інструктажу на робочому місці	За наказом керівника навчального закладу
4	Працівники, які виконують роботу з підвищеною небезпекою: члени комісії працівники	Один раз на три роки Один раз на рік	За наказами відділу (управління) освіти та керівника навчального закладу
5	Новоприйняті працівники, які виконують роботи з підвищеною небезпекою	Один раз на рік	За наказом керівника навчального закладу

4. Інструктажі з питань охорони праці

Інструктажі є однією із форм або видів профілактичної роботи в коледжі з метою запобігання виробничого травматизму. За характером і часом проведення інструктажі з питань ОП поділяються на вступний, первинний, повторний, позаплановий та цільовий.

4.1 Вступний інструктаж

Проводиться:

- з усіма працівниками, яких приймають на постійну або тимчасову роботу, незалежно від їх освіти, стажу роботи та посади;
- з працівниками інших організацій, які беруть безпосередню участь у виробничому (навчальному) процесі;
- з учнями та студентами, які виконують в коледжі визначені види робіт як тимчасові робітники, у процесі виробничої або технологічної практики.

4.1.1. Вступний інструктаж проводить спеціаліст служби ОП коледжу за програмою, перелік питань якої приведено у «Типовому положенні про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці (НПАОП 0.00-4.12-05)» Програма та тривалість вступного інструктажу затверджується наказом директора.

4.1.2. Проведення вступного інструктажу з працівниками усіх категорій повинно бути зареєстровано в журналі встановленої форми (Додаток 1) під особистий підпис.

4.2 Первинний інструктаж

Проводиться до початку роботи безпосередньо на робочому місці з працівниками:

- новоприйнятими (постійно чи тимчасово) до коледжу;
- які переводяться з одного структурного підрозділу коледжу до іншого;
- які будуть виконувати нову для них роботу;
- відрядженим працівникам іншого підприємства, який бере безпосередню участь у виробничому процесі в коледжі.

4.2.1. Первинний інструктаж проводиться індивідуально з особою або з групою осіб спільного фаху. Програма інструктажу складена з урахуванням вимог відповідних інструкцій з ОП для працівників, інших нормативних актів про ОП, технічної документації і орієнтовного переліку питань для первинного інструктажу.

4.2.2. Програма, зміст первинного інструктажу розробляється керівником структурного підрозділу (факультету, кафедри, служби) сумісно із спеціалістами служби ОП та НС. Інструкції по видах робіт або по професіям повинні відображати специфіку робочих місць, особливості характеру робіт тощо, дії робітника під час роботи у штатних або аварійних умовах праці.

4.2.3. Проведення інструктажів необхідно фіксувати у журналі реєстрації інструктажів (Додаток 2).

4.2.4. Працівники деяких професій за наказом директора або розпорядженням керівника структурного підрозділу можуть звільнитися від первинного інструктажу. У цьому випадку Перелік звільнених від інструктажу повинен бути узгоджений з нормативними документами.

4.2.5. Первинний інструктаж із студентами проводиться у наступних випадках:

- на початку занять у новому навчальному році у лабораторіях, кабінетах, де навчання пов'язано з підвищеною небезпекою для здоров'я або із шкідливими факторами;
- перед уроками трудового навчання, заняттям із фізкультури, перед спортивними змаганнями;
- перед виконанням навчальних завдань, де передбачається використання машин, механізмів, інструментів, матеріалів тощо;
- на початку вивчення кожного нового предмета згідно затверджених навчальних планів.

4.2.6. Первинний інструктаж із студентами проводять викладачі, вихователі (куратори), тренери, майстри (на практиці), інструктори, завідувачі лабораторіями.

4.3 Повторний інструктаж

4.3.1. Проводиться з працівниками на робочому місці в терміни, які визначені відповідними чинними галузевими нормативними актами.

Встановлюються такі терміни проведення інструктажу:

- для працюючих на роботах з підвищеною небезпекою – 1 раз на 3 місяці;
- для решти - 1 раз на 6 місяців.

Повторний інструктаж проводиться індивідуально з окремим працівником або з групою працівників, які виконують однотипні роботи, за обсягом і змістом рекомендованого переліку питань первинного інструктажу.

4.4 Позаплановий інструктаж

Позаплановий інструктаж проводиться з працівниками на робочому місці або в кабінеті ОП у випадках:

- при введенні в дію нових або переглянутих нормативних актів з ОП, а також при внесенні змін чи доповнень до них;
- при зміні технології, заміні або модернізації устаткування, приладів, інструментів, вихідної сировини, матеріалів;
- при порушенні працівником вимог нормативних актів про ОП, що може привести (призвели) до травм, аварій, пожеж тощо;
- при перерві в роботі працівника більше ніж 30 календарних днів – для робіт з підвищеною небезпекою, для решти робіт – понад 60 днів.

4.4.1. Позаплановий інструктаж проводиться індивідуально або з групою осіб одного фаху. Обсяг і зміст позапланового інструктажу визначаються в кожному окремому випадку у залежності від причин і обставин, що спричинили потребу його проведення.

4.4.2. Позаплановий інструктаж із студентами (учнями) проводиться при виявленні порушень вимог безпеки, при зміні умов виконання навчальних завдань з професії або лабораторних робіт, інших видів занять, передбачених навчальними планами.

4.4.3. Позаплановий інструктаж із студентами проводять викладачі, завідувачі лабораторій, тренери, майстри виробничого навчання (практики) за відповідними інструкціями чи програмами.

4.5 Цільовий інструктаж

Проводиться з працівниками:

- при виконанні разових робіт, при виконанні робіт, які не передбачені трудовою угодою;
- при проведенні робіт, на які оформляються наряд-допуск, розпорядження або інші документи;
- при проведенні робіт по ліквідації аварій, стихійного лиха.

4.5.1. Цільовий інструктаж проводиться індивідуально з окремим працівником або з групою працівників одного фаху. Обсяг і зміст цільового інструктажу визначаються у залежності від виду робіт, що ними виконуватимуться.

4.5.2. Зміст і обсяг цільового інструктажу залежать від характеру попередніх робіт, від умов праці, у яких ці роботи належить виконати.

4.5.3. Цільовий інструктаж проводить безпосередній керівник структурного підрозділу або його заступники, а також відповідальна особа з питань ОП, яка призначена письмовим розпорядженням керівника підрозділу.

4.5.4. Цільовий інструктаж із студентами проводять у разі організації масових заходів екскурсій, походів, спортивних заходів тощо.

4.5.5. Згідно наказу ректора визначається відповідальна особа, яка забезпечує безпечне проведення планових масових заходів із студентами (учнями).

5. Працівники, які звільняються від інструктажів

5.1 Перелік професій та посад працівників, які можуть звільнитися від первинного, повторного та позапланового інструктажів затверджується директором коледжу за погодженням з державним інспектором по нагляду за ОП.

5.2. До цього переліку можуть бути зараховані працівники, участь у освітньому (виробничому) процесі яких не пов'язана з безпосереднім обслуговуванням обладнання, застосуванням

приладів та інструментів (електро- також) збереженням або переробкою сировини, матеріалів тощо.

6. Перевірка знань

6.1 Первинний, повторний, позаплановий і цільовий інструктажі завершуються перевіркою знань у вигляді усного опитування або за допомогою технічних засобів. Може також проводитися перевірка набутих навичок безпечних методів праці. Знання перевіряє особа, яка проводила інструктаж того чи іншого напрямку.

6.2 При незадовільних результатах перевірки знань, умінь і навичок щодо безпечного виконання робіт після первинного, повторного чи позапланового інструктажів протягом 10 днів для працівника додатково проводяться інструктажі і повторна перевірка знань. При незадовільних результатах повторній перевірці знань питання щодо працевлаштування працівника вирішується згідно в чинним законодавством.

6.3 При незадовільних результатах перевірки знань після цільового інструктажу допуск до виконання робіт не надається. Повторна перевірка знань при цьому не дозволяється.

7. Організація проведення навчання студентів з питань охорони праці

7.1 Навчання студентів коледжу з питань безпеки техніки безпеки та життєдіяльності здійснюється шляхом проведення інструктажів, бесід та за навчальними планами державного компоненту в освітньому процесі.

7.2 Всі інструктажі для студентів коледжу під час занять та у побуті здійснюється відповідно до цього Положення і проводиться за програмами та інструкціями що розроблені в коледжі погоджені і затверджені та введені в дію наказами по коледжу відповідно до законодавства України і цього Положення.

7.2.1. Вступний інструктаж з безпеки життєдіяльності для студентів проводиться один раз за весь період навчання, за програмою вступного інструктажу, в залежності від віку студентів, при зарахуванні їх до закладу освіти.

7.2.2. Первинний інструктаж з безпеки життєдіяльності для студентів проводиться за програмами первинного інструктажу, що розроблені з урахуванням віку студентів, три рази на рік (на початку навчального року, перед зимовими канікулами та перед літніми канікулами). Первинний інструктаж, що проводиться перед літніми канікулами бажано здійснювати за участю батьків.

7.2.3. Інструктаж з безпечної поведінки студентів в окремих приміщеннях закладів освіти проводиться, до початку навчальних занять, раз на рік в кабінетах, майстернях та в спортивних залах, на спортивних площадках тощо перед початком занять в цих приміщеннях, за інструкціями з безпечної поведінки в цих приміщеннях.

7.2.4. Інструктажі з техніки безпеки для студентів при проведенні дослідів та інше проводиться перед проведенням навчально-практичних занять (дослідів) у спеціальних приміщеннях, або в разі необхідності використання студентів в процесі навчання різних механізмів, інструментів, матеріалів, які можуть стати причиною отримання травм.

7.3 Позапланові інструктажі з безпеки життєдіяльності для студентів коледжу проводиться при порушеннях ними вимог нормативно-правових актів з безпеки життєдіяльності, що призвели до травм, чи можуть призвести, до аварій, пожеж тощо.

7.4 Інструктажі з безпеки життєдіяльності, чи з техніки безпеки для студентів коледжу при проведенні з ними практичного навчання (дослідів) на свіжому повітрі проводяться за програмою первинного інструктажу, чи інструкцій з безпеки за темою заходу.

7.5 Реєстрація інструктажів для студентів закладів освіти проводиться:

- вступний – в окремому журналі обліку вступного інструктажу для студентів (див. додаток);
- первинний (три рази на рік) у журналі обліку первинного інструктажу для студентів (див. додаток);
- з безпечної поведінки перед початком занять в кабінетах, майстернях, спортзалах, чи інших приміщеннях з підвищеною можливістю отримання травм - у класному журналі на спеціальній сторінці (див. додаток);
- з безпеки перед виконанням практичного завдання (дослід), чи заняття, пов'язаного з використанням різних механізмів, інструментів, матеріалів тощо - у журналі обліку навчальних занять на сторінці предмету у розділі теми уроку, навчального заняття тощо.

7.6 Вступний, первинні, повторні, позапланові і цільові інструктажі безпеки життєдіяльності, з безпечного поводження чи з безпеки зі студентами коледжу проводять працівники закладів освіти, які працюють з дітьми в цей час.

7.7 Тематика та порядок проведення інструктажів з безпеки для студентів закладу розробляється:

- первинного - у відповідності з цим Положенням;
- з техніки безпеки та безпеки – з урахуванням специфіки проведення лекційних, чи практичних занять (дослідів).

7.8 Крім проведення інструктажів (вступного та первинного) з безпеки життєдіяльності, інструктажів з безпечного поводження та з техніки безпеки в кабінетах з студентами коледжу додатково в поза-навчальний час здійснюється виховна робота у вигляді бесід у відповідності до Положення про організацію роботи з охорони праці та безпеки життєдіяльності учасників освітнього процесу в установах і закладах освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 26.01.2017 № 1669, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 23.01.2018 за № 100/31552

Бесіди обов'язково повинні містити питання: безпечної поведінки учнів у побуті, охорони здоров'я, пожежної і радіаційної безпеки, безпеки дорожнього руху, попередження побутового травматизму, у випадку надзвичайних ситуацій, надання першої долікарської допомоги тощо.

7.9 Записи про проведення бесід робляться у журналах обліку навчально-виховної роботи на сторінках класного керівника, вихователя тощо.

7.10 Інструктажі з правил поводження за межами коледжу, де навчально-виховний процес пов'язаний з використанням небезпечних або шкідливих для здоров'я факторів проводиться за участю батьків, які беруть участь у позанавчальних заходах.

7.11 Цільові інструктажі проводиться з учнями закладів освіти в разі організації проведення позанавчальних заходів (олімпіади, турніри з предметів, екскурсії, туристичні походи, спортивні змагання тощо), під час проведення громадських заходів, проведення господарських робіт (прибирання територій, приміщень, науково-дослідна робота на навчально-дослідній ділянці тощо).

Графік проведення занять працівників з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності

№ п/п	Дні/дати	Години	Тема лекції	Викладач
1	2	3	4	5
1	Понеділок «__» _____ 20 рік	2 2 1 1 1	Законодавство про працю Законодавство про ОП Пожежна безпека Радіаційна безпека Безпека дорожнього руху	
2	Вівторок «__» _____ 20 рік	2 1	Профілактика травматизму Гігієна навчання та праці	
3	Середа «__» _____ 20 рік	1 1 1 1 1	Електробезпека Вибухонебезпека Безпека поводження на воді Поводження при надзвичайних ситуаціях Цивільна оборона	
4	Четвер «__» _____ 20 рік	1 1 1	Охорона навколишнього середовища Надання першої допомоги при нещасних випадках Організація роботи з безпеки життєдіяльності	
5	П'ятниця «__» _____ 20 рік	2	Екзамен	
6	Всього:	20		

**ПРОГРАМА
НАВЧАННЯ ПРАЦІВНИКІВ З ПИТАНЬ ОХОРОНИ ПРАЦІ ТА БЕЗПЕКИ
ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ
відокремленого структурного підрозділу
«Класичний фаховий коледж СумДУ»**

Програма розроблена на основі Типового положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці та переліку робіт з підвищеною небезпекою (НПАОП 0.00-4.12-05) та Положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці в закладах, установах, організаціях, підприємствах, що належать до сфери управління Міністерству освіти і науки України, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 18.04.2006 року № 304.

Тема 1. Законодавство про працю

Кодекс законів про працю України. Закон України «Про охорону праці»

Закон України «Про колективні договори і угоди». Трудовий договір, розробка, укладання та виконання колективного договору (угоди).

Правила внутрішнього розпорядку. Забезпечення здорових і безпечних умов навчання та праці відповідно до Закону «Про охорону праці».

Праця жінок та неповнолітніх.

Індивідуальні трудові спори. Відповідальність за порушення законодавства про працю.

Тема 2. Законодавство про охорону праці

Поняття безпеки життєдіяльності. Соціально-економічне значення безпеки

життєдіяльності Основні законодавчі акти з безпеки життєдіяльності: Конституція України, закони України про охорону праці, охорону здоров'я, пожежну безпеку, дорожній рух, забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення, використання ядерної енергії та радіаційний захист, Кодекс законів про працю України, цивільну оборону.

Державне управління охороною праці. Державний нагляд за охороною праці.

Державні, міжгалузеві нормативні акти з охорони праці. Основні принципи державної політики в галузі охорони праці.

Трудовий договір і охорона праці. Соціальне страхування.

Положення про навчання і перевірку знань працівників, учнів, студентів з питань охорони праці (види, періодичність, зміст).

Положення про службу охорони праці, основні завдання, функціональні обов'язки та права.

Положення про розслідування та облік нещасних випадків, професійних захворювань і аварій.

Штрафні санкції до організацій, навчальних закладів за порушення нормативних актів з охорони праці.

Національний науково-дослідний інститут охорони праці.

Повноваження і права профспілок у здійсненні контролю за додержанням закону про ОП.

Порядок повідомлення Міносвіти про нещасний випадок в установі, закладі освіти.

Тема 3. Пожежна безпека

Закон України «Про пожежну безпеку». Основні документи, що регламентують роботу із забезпечення пожежної безпеки об'єктів.

Пожежна служба: положення про службу, основні завдання, функціональні обов'язки та права.

Обов'язки керівника об'єкта та інших посадових осіб щодо забезпечення пожежної безпеки об'єкта.

Основні причини пожеж на об'єкті. Утримання території об'єкта, джерела протипожежного водопостачання, протипожежний режим. Основні вимоги пожежної безпеки в будівлях і навчальних приміщеннях, при експлуатації електрообладнання, опалювальних приладів, систем вентиляції, при проведенні електрогазозварювальних, паяльних та інших робіт з вогнем при фарбуванні.

Основні вимоги до утримання шляхів евакуації, автоматичних систем пожежогасіння і автоматичної пожежної сигналізації.

Призначення та місцезнаходження на об'єкті засобів пожежогасіння, протипожежного обладнання та інвентарю. Правила використання. Порядок повідомлення про пожежу в пожежну охорону, газорятувальні та інші аварійні служби. Розслідування та облік пожеж, розробка заходів щодо запобігання пожеж та загибелі людей на них Порядок повідомлення Міносвіти про пожежу в установі, закладі освіти.

Тема 4. Радіаційна безпека

Радіонукліди та їх характеристики. Іонізуючі випромінювання (рентгенівське). Джерела опромінювання людини. Радіаційний фон. Радіаційно-небезпечні об'єкти в Україні. Принципи і норми радіаційної безпеки. Протирадіаційний захист населення. Індивідуальні й колективні засоби захисту. Правила поведінки людей на забруднених територіях. Профілактика радіаційних уражень. Запобігання накопиченню радіонуклідів в організмі. Служби радіаційної безпеки.

Тема 5. Безпека дорожнього руху

Закон України «Про дорожній рух». Правила дорожнього руху, їх значення в забезпеченні порядку і безпеки дорожнього руху.

Служба безпеки дорожнього руху у відділах (управліннях) освіти, навчальному закладі: положення про службу, основні завдання, функціональні обов'язки та права.

Дорожні знаки та їх значення в загальній системі організації дорожнього руху,

класифікація. Дорожня розмітка та її характеристика. Засоби регулювання дорожнього руху. Умови перевезення людей. Вимоги до водіїв і транспортних засобів. Перевезення дітей. Небезпечні наслідки невиконання Правил перевезення дітей. Порядок повідомлення Міносвіти про дорожньо-транспортні пригоди з вини водіїв підвідомчого транспорту.

Тема 6. Електробезпека

Електротравматизм. Основні причини та шляхи зниження його рівня. Небезпечні величини електроструму. Залежність дії електроструму на людину від тривалості дії, умов, середовища, метеорологічних факторів, фізичного стану людини.

Заземлення та занулення електроустановок, їх захисна дія. Допустимі величини опору.

Заходи безпеки при роботі з електроінструментами, понижуючими трансформаторами, переносними світильниками тощо. Порядок виконання робіт в діючих електроустановках: наряд-допуск до роботи, інструктаж групи електробезпеки.

Тема 7. Вибухобезпека

Загальні закономірності залежності масштабів зруйнування і тяжкості наслідків аварій. Фактори, що характеризують небезпеку вибуху.

Вибір засобів контролю управління і протиаварійного захисту. Ліквідація аварій. Небезпека петард та ін.

Тема 8. Безпека поведінки на воді

Нормативна база безпечного поведінки на воді. Навчальна програма та план-графік проходження навчального матеріалу початкового навчання плаванню. Правила безпеки поведінки на воді: перевірка стану місця плавання, особливо дна, оцінка несприятливих метеорологічних умов. Правила дотримання гігієни та заходи щодо попередження простудних захворювань. Перегрів. Переохолодження. Прийоми рятування потерпілих на воді. Надання першої долікарської допомоги. Інструкція № 9 Товариства рятування на водах України.

Тема 9. Поведінка в надзвичайних ситуаціях

Характеристика надзвичайних ситуацій. Землетруси. Урагани. Пожежі. Наслідки аварій і катастроф на АЕС. Наслідки аварій і катастроф на підприємствах, що використовують сильнодіючі отруйні речовини. Зсуви ґрунту, селеві потоки. Снігові лавини. Катастрофічне затоплення як наслідок повенів, руйнування гребель водосховищ. Організація безпеки життєдіяльності в надзвичайних ситуаціях. Порядок повідомлення Міносвіти про надзвичайні ситуації.

Тема 10. Цивільна оборона

Прогнозування можливих надзвичайних ситуацій. Планування дій об'єкта в умовах надзвичайних ситуацій (організація спостереження і розвідки, зв'язок і оповіщення, захист людей індивідуальними, колективними засобами та евакуація, інженерна розвідка і розгородження, пожежогасіння, рятувальні роботи, надання невідкладної медичної допомоги, евакуація і охорона матеріальних цінностей, охорона громадського порядку, матеріальне і транспортне забезпечення). Підготовка керівного складу до дій у надзвичайних ситуаціях. Формування і підготовка створення необхідних об'єктів невоснізованих формувань. Підготовка всіх людей до дій у надзвичайних ситуаціях. Підготовка матеріальних та інженерно-технічних засобів до надзвичайних ситуацій.

Тема 11. Профілактика побутового травматизму

Нешасні випадки невиробничого характеру (побутові травми, механічні ушкодження від контакту з тваринами). Запобігання побутовому травматизму в житлових та підсобних приміщеннях, на комунально-побутових та торговельних об'єктах, що обслуговують населення, присадибних ділянках, у місцях відпочинку та масового перебування людей. Порядок розслідування нещасних випадків невиробничого характеру в побуті.

Тема 12. Психологія безпеки життєдіяльності

Фізіологічна та психологічна основа навчального та трудового процесу. Пристосування людини до навколишніх умов навчання і праці (промислова етика, ритм і темп роботи, гімнастика, кімнати психологічного розвантаження) та їх вплив на безпеку праці. Зв'язок

«людина-машина», ергономічні вимоги.

Методи пропаганди та агітації з безпеки життєдіяльності. Посадові інструкції, встановлення обов'язків, прав і відповідальності за створення безпечних умов навчання та праці.

Світлова та звукова сигналізація. Запобіжні написи, сигнальні пофарбування. Знаки безпеки. Засоби колективного захисту. План ліквідації аварій. План евакуації з приміщень у випадку аварії.

Тема 13. Охорона навколишнього середовища

Законодавчі акти з раціонального природокористування. Відповідальність керівників за порушення в галузі раціонального природокористування і охорони навколишнього середовища. Ресурсозберігаючі технології, оцінка на екологічну забрудненість. Забруднення атмосфери, води, земель та прогноз забруднення, науково-технічні проблеми природокористування, провідні екологічно допустимі технології.

Очисні споруди. Безвідходні технології. Методи рекультиваційних робіт. Озеленення промислової зони.

Тема 14. Гігієна навчання та праці

Поняття про виробничу санітарію та гігієну праці.

Шкідливі виробничі фактори та засоби захисту від них: шум, вібрація, іонізуюче випромінювання, нормування радіоактивних випромінювань, ультрафіолетове випромінювання, електромагнітне випромінювання, дія шкідливих речовин.

Лікувально-профілактичне харчування.

Фізіологія праці.

Граничні норми підймання та переміщення вантажів.

Вимоги до опалення, вентиляції та кондиціонування повітря виробничих, навчальних та побутових приміщень. Правила експлуатації систем вентиляції.

Види освітлення. Природне освітлення. Штучне освітлення: робоче та аварійне. Правила експлуатації освітлення.

Санітарно-побутове забезпечення працюючих.

Тема 15. Надання першої допомоги при нещасних випадках

Перша допомога, її правильність, доцільність, швидкість, рішучість, спокій. Черговість надання першої допомоги.

Медична аптечка, її склад, правила використання медикаментів.

Перша допомога при кровотечі. Зупинка кровотечі.

Прийоми реанімації. Підготовка потерпілого до реанімації. Непрямий (закритий) масаж серця.

Види електротравм. Безпечні методи звільнення потерпілого від дій електричного струму. Правила надання першої допомоги потерпілим від ураження електричним струмом.

Перша допомога при ударах, вивихах та розтягненні м'язів, пораненнях, переломах, ушкодженні хребта та кісток тазу, утопленні.

Опіки, їх класифікація. Перша допомога при хімічних та термічних опіках, при опіку очей, тепловому та сонячному ударі, при обмороженні та замерзанні, непритомності, травматичному шоці, отруєнні.

Правила транспортування потерпілих.

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
навчання з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності

№	Тема	Кількість годин
Тема 1.	Законодавство України про працю	1 год.
Тема 2.	Законодавство України про охорону праці, про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасних випадків на виробництві	4 год.
Тема 3.	Пожежна безпека	2 год.
Тема 4.	Радіаційна безпека	1 год.
Тема 5.	Безпека дорожнього руху	1 год.
Тема 6.	Електробезпека	1 год.
Тема 7.	Вибухобезпека	1 год.
Тема 8.	Безпека поводження на воді	1 год.
Тема 9.	Поводження при надзвичайних ситуаціях	1 год.
Тема 10.	Цивільна оборона	1 год.
Тема 11.	Профілактика побутового травматизму	1 год.
Тема 12.	Психологія безпеки життєдіяльності	1 год.
Тема 13.	Охорона навколишнього середовища	1 год.
Тема 14.	Гігієна навчання та праці	2 год.
Тема 15.	Надання першої допомоги при нещасних випадках	1 год.
	ВСЬОГО:	20 годин

РОЗРОБНИК ПОЛОЖЕННЯ:

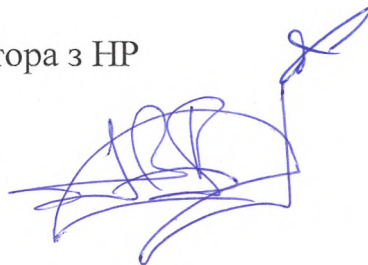
Інженер з охорони праці

Євген ТОЛОК

ПОГОДЖЕНО:

Заступник директора з НР

В'ячеслав РЯЗАНЦЕВ

Юрисконсульт

Наталія КОНДРАТЕНКО

Схвалено педагогічною радою КФК СумДУ

Протокол № 17 від «30» квітня 2021 р.

Додаток
до пункту 3.1 Положення
про навчання з питань
охорони праці

**Перелік посад посадових осіб,
які зобов'язані проходити попередню і періодичну
перевірку знань з охорони праці**

Даний перелік складений на основі додатка 3 до пункту 5.1 НПАОП 0.00-4.12-05 „Типове положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці”, затвердженого наказом Державного комітету України з нагляду за охороною праці 26.01.2005 № 15, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 15.02.2005 р. за № 231/1051.

Даний перелік включає тільки ті посади, які передбачені в коледжі, для яких необхідні навчання і перевірка знань з охорони праці посадових осіб до виконання ними своїх обов'язків, а також періодично раз на три роки:

1. Директор коледжу.
2. Заступник директора коледжу з навчально-виховної роботи.
3. Заступник директора коледжу з адміністративно-господарської роботи.
4. Завідувач навчально-виробничими майстернями.
5. Інженер з охорони праці.
6. Голова профспілкового комітету.

Титульний аркуш журналу

(підприємство, організація, установа)

**ЖУРНАЛ
РЕЄСТРАЦІЇ ВСТУПНОГО ІНСТРУКТАЖУ
З ПИТАНЬ ОХОРОНИ ПРАЦІ**

Розпочато " ___ " _____ 20__ р.

Закінчено " ___ " _____ 20__ р.

Формат А4 (210 x 297)

№ з/п	Дата проведення інструктажу	Прізвище, ім'я, по батькові особи, яку інструктують	Професія, посада особи, яку інструктують, її вік	Назва виробничого підрозділу (група, клас, гурток, до якого приймається особа, що інструктується)	Прізвище, ініціали, посада особи яка інструктується	Підписи	
						Особа, яку інструктують	Особа, яка інструктує
1	2	3	4	5	6	7	8

Титульний аркуш журналу

(підприємство, організація, установа)

**ЖУРНАЛ
РЕЄСТРАЦІЇ ІНСТРУКТАЖІВ З ПИТАНЬ ОХОРОНИ ПРАЦІ
НА РОБОЧОМУ МІСЦІ**

(цех, дільниця, бригада, служба, лабораторія, майстерня тощо)

Розпочато " ___ " _____ 20_ р.
Закінчено " ___ " _____ 20_ р.

Формат А4 (210 x 297)

№ з/п	Дата проведення інструктажу	Прізвище, ініціали, особи, яку інструктують	Професія, посада особи яку інструктують	Вид інструктажу (первинний, повторний, позаплановий, цільовий), назва та № інструкції	Причина проведення позапланового або цільового інструктажу	Прізвище, ініціали особи, яка інструктує та перевіряє знання	Підписи		Стажування (дублювання) на робочому місці		Знання перевірів, допуск до роботи здійснив (підпис, дата)
							Особи, яку інструктують	особи, яку інструктує	кількість змін, по (дата) (дата)	стажування (дублювання) пройшов (підпис працівника)	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

